

Cornell University
ILR School

Cornell University ILR School
DigitalCommons@ILR

Gerechtigkeit (Yiddish Justice)

International Ladies' Garment Workers' Union
(ILGWU)

3-28-1930

Gerechtigkeit (Vol. 12, Iss. 10)

International Ladies Garment Workers Union (ILGWU)

Follow this and additional works at: <https://digitalcommons.ilr.cornell.edu/gerechtigkeit>

Thank you for downloading an article from DigitalCommons@ILR.

Support this valuable resource today!

This Article is brought to you for free and open access by the International Ladies' Garment Workers' Union (ILGWU) at DigitalCommons@ILR. It has been accepted for inclusion in Gerechtigkeit (Yiddish Justice) by an authorized administrator of DigitalCommons@ILR. For more information, please contact catherwood-dig@cornell.edu.

If you have a disability and are having trouble accessing information on this website or need materials in an alternate format, contact web-accessibility@cornell.edu for assistance.

Gerechtigkeit (Vol. 12, Iss. 10)

Keywords

International Ladies' Garment Workers' Union, ILGWU, Gerechtigkeit, labor unions, clothing workers, textile workers, garment workers, garment industry, New York, United States, Yiddish, Jewish

Comments

Justice was the official publication of the International Ladies' Garment Workers' Union ILGWU from 1919 to 1995. Editions of *Justice* were published in English, Italian, Spanish, and Yiddish. When compared side by side, the content of some of these different editions of *Justice* shows significant differences.

Gerechtigkeit was the Yiddish-language edition of *Justice*.

אייערע!
וועלט וועט זיין
ינגט אייד, און די
לענדער, פאראיי-
גרייטער פון אלע

Vol. XII. No. 10. Jersey City, N. J., Friday, March 28, 1930 פריימאג, דעם 28 מען מאַרש, 1930 PRICE 8 CENTS

אינטערנעטשאַנאַל צעהלט 65 מילייערער. — באַמאָרד מיטונג באַשליסם נייע אָרגאַניזאַציעס קאמפּניעס אין מאַרשידענע שטעט. — אינטערנעט
שאַפּלע רעזידענט וועט באַזוכען וויכטיגע אָרגאַניזאַציעס אין ניט וויליאַם מאַרקעספּ. — באַזונדערע דזשאַינט באַמאָרד פאַר דער דרעם מאַכער
ויליאַם אין ניו יארק וועט באלד רעאליזירט ווערען.

[illegible]

פרעוידענס ב. שלעזינגער איז לעצ-
ער מיטוואך אָפּגעבאָרען פון ניו יארק
סײַטן צווען פון באַזוכער אָנזעהער
צווישענע אײבער׳ן לאַנד, איז די גיט
וויאָן מאַרקעס און דער מילדוועטס
און אַררע דעם פּאָסיפּיטע מאַרט.

ברודער שלעזינגער איז פון ראָטען
אָפּגעבאָרען קיין ליוואַנד און פון
אַקטעס וועט ער מאַרשען קיין שיאַנג-
זו מאַטאַסלעך מיט די אַרמעינע יונ-
גער׳הער וועגנען דער שטאַקאָד׳י
אָנזעהער לײַקוואַ און דערפֿאַר און
פֿאַר צו שטאַכטן אַ ריכטיג ווייזונג

ענטוויקעלט אַ קלײַדעצנער און וואו
זי אינעמען שטאַנאל האָט באַשלאָסען
אַרבייטענען דעם מוריד. אויב מעלד׳ן
וועט ברודער שלעזינגער אַז באַזוכער
זי שטערט איבער דעם פּאָסיפּיטע
קאַרטס. פרעוידענס שלעזינגער באַ-
צוועטעס מיט און רייזע נעמו זיך פון
באַזענען מיט דעם שטאַקאָד און ענט-
וויקלונג פון דער אינדוסטריע אײבער׳ן
לאַנד און איז די גיטע קלײַדעצנער, ער
אום רעפּאָראַרייטען נעעהענע
פלעצער פאַר אַן אָיסטאַראַליאַנס
פֿיין.

ברורער שלעוונער איז געצוואונגען
אויפ'ן ראם מ'ן זיינע דאקטורירט צו
נעמען א וואקסין און אזוי אדער
דריי מאנאטן צייט אום צו פארברעסענען
זיין געזונדהייט צו שאנדער. ער האט

ברודער מאָרים זיגמאן, דער עקס-פרעזידענט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער האַט לעצטע וואָך פארבאכט עטליכע טעג אין ניו יאָרק. ברודער זיגמאן איז געשומט סייוו ניו יאָרק אויף דער נאָר קעש געלאָ.

**בסמים וארננג צו אלע
הרעמערע**

הווי לאנג דער קאנזערוועישן מעס איז
ס'באזשעלעך געווארען.
ברודער דוד רובינא, דער נגיד
אל מערעמערע פון דער אינטערנעשנעל
גע. ארגאניזאציע רעויער, אלע קאטאל סעק
טעקערע ים אויסצובייטען דעם וויזשן
דער הווי לאנג ווי דער קאנזערוועישן
טעס. איז ס'באזשעלעך.

[illegible]

ווייזט פארענדענע קריינדלעך און לואיז פארענד, משערמאן פון דער קלייד-
לענדער דזשאינט באגארד, פארוואנדעט.

ברודער משאַרלס קריינדלער, דער
קאליאדאנער ווייסיגער וואס מ'דער-
איינעמערשאַנעלע, און וואס מ'דער-
דער משטערט און דער ראטיגער דוש.
באָדער, וועלכע ווילן לעצטעס מאַנאט
אסוואוואנעס עוואָרען דורך יוסף בלוט
פילד, און דער פאָרשער אָפּען שאַם
פירטעס אלץ בלוטפילד, פּרעלען שוין עס
סער און עפעניגן זיך אין נאָטע איר
שאַטער.

און באאמטע פון דער יוניאן, וועלכע ווערען אָנגעקלאָנט אין איבערטערעמען

רעניסמ' יום אייד פאר פסח אין דער יוניטי חויו

דער פרייטלינג אין שוין דאן, איז אונז זעלענער יוניטי חויו אין מאדערנס

ליום א' בשבועות פון דעם לעצמן
מיטפונג פון דער דרשענעראל עקזעקוטיוו
באשרד פון דער איינשטעלענדיגער, וואס
אין פארשטעלונגן פארטראג ווערן אין באלד
מוזער, מוז קיין לאקאל פערזענער
הער איבערגען וועלכעס אנדערער באלד
אומער אומבוישטער דעם ווייניגן פאר
וועגן שוין באקאנטן און דער פיר איין
שוין פירי וועג וועגערדיג איין.
אויף פסח צייט גרויס די גרויס
פארשטעלונג וועג וועג וועג וועג וועג
ציעלענע פארטראג.

קומט און רעגיסטירט און און און
פון דער וועג וועג וועג וועג וועג וועג
וועג וועג וועג וועג וועג וועג וועג
וועג וועג וועג וועג וועג וועג וועג

אויף פאסא צייט נרײַט די אַרמײַע
ניסטראַציע פון יוניטי הױז צו אַ ספּע-
ציעלען גור טאָים.
קומט און רעניסטירט ויך אין אַמײַס
פון דער יוניטי הױז אין ניו יאָרק. 8
וועט 16 מע סטריט. טעלעפאָן טעלעפאָן
214

קאנפערענצען פיהרען צו קיינע רעזולטאטען. — סמרייג אונפאר מיידליך. — רייזער מיטונג פון קלאק און דרעס מאכער פאר-
דאמט קאמוניסטישע גענעסמער

דער קאמוניסטישער ספעקטאקל אין באסטאן איז א פאליטישע-קולטורעל פאסט. אויכער באמיינענען זיי דאס דער אינטערנאציאנאלער קאמפ פאר דעם פארינגונגען האבען צו גארנישט בעסערט.

דער קאמוניסטען האבען געמאכט זייערע מיינאנצישע פארור צו שטיצען דער ווינאן פונקט דעמאָלט, ווען פרעזידענט קלינטאנע איז נעמטליך קיין באסטאן פארדאנלען וועגן דער באנייטע צווישען דרעדנער, וועלכע האבען ערקלערט זייען נויט, פארשטעלן אריינצורעיסן, ווינען געווען בורדער שלעזינגער, פרעזידענט פון דער אינטערנאציאנאלער ערווארד מעקנערידי פערדעוועלינגס אדמיניסטראציע פערדעוועלינגס, בורדער דובינסקי, סעקעטארעטע-ווערדער פון דער אינטערנאציאנאלער און 5. אנטאנאני, ווייס-פרעזידענט פון דער אינטערנאציאנאלער וועלכע האט געזען אן אימאליניטישע.

הערז געניגער, פון באסטאן סענטראל ליבאר ווינאן, האט ערקלערט, אז דער באסטאנער ווינאנץ וועלען שטייט צען דער נארמענער איין פאל פון סטרייט, און דובינסקי האט ערקלערט, אז לויט סיי סטרייט וועט דער אינטערנאציאנאלער ווינאן קולטורעל און ערפאלגרייכער. ווערנער הונדערטער קלאָון און דרעם סאכער האבען, ווי באוואוסטמיניגע ארבייטער, באשלאסען צונעמיירטן זייערע קאמפ נעגן דער באשלאסענער האבען גלידער פון אינטערנענעם אריינצורייסן. ווערנער דעם מיטלין האט זיך פאלינגענען דעם סטרייט האט זיך פאלינגענען דעם סטרייט און פון מיט אן איינזענער שטאנען אין דער האנט און צונעלאפען צו קאנענען און איהם דערלאזען א זעץ אין קאפ. מר. עלקין, קהאן'ס איידעם, האט געמאכט א פארור צו באפען דעם מערדער. דער איבערפאלער איז אבער אנטלאפען און פארשוואונדען און אן אויטאמאביל וואס האט אויף איהם געווארן. קהאן איז

שלעניינה, וועלכער איז שטארמדיג באהיינט געווארן פון נאגען מיטלינג, האט אנגענומען, אז אויב דעם סטרויט וואס ערשט ווערט, וועט דאס אין חויפטזעכליך גענען דעם סטועטשאפט, וואס אין יום נאך אן אפזיגל פארן בארייכער, נאך אויך פאר אן אנשטעל דינען פאלעכאס. דער אייגנטיגער שטעלע פארענדעט האט אויך אנגעזיגט, אז דער זאגנשטעלער קאמפנישע סטרויט איז אן אונטערקעמער דורכפאל, אין אן אלטער האלדען דאן פון די צוויי גרונדעס שטענען אין באשטאנד זיינען באהיירעט געווארען דורך דעם, סטרויטליך, מעקנירדי וואס פאסטער די קאמפנישע פאר זייערע מאס'ע קאמפנישע סטעלן און האט געזעהן גענוג פאלן פון דעם מעדעלישען נענען דאס בייםאנזיגליש. דער האט געלויבט אין אייגנשטעלענדיג אלס א פארקאטיוו, עקסעס פארטעלייגט ווינאן מיט א מע היינע פארטעלייגט.

דעם קאמפנישען קולגענעס מיט דעם היילן פון גענעססערס שטייטען אן אומדערלעך קלאמאסאנע כליוו דערפאר, וואס ער איז א סטרויטער ווינאן פאר. עליאס מארקס, דער זעלבער מארקס וואס האט אנטפלעקט און פיל סטרויטענער דאקלאר אין יום יאקעסער, סטרויט און איז ערשט מעקענזשער פון דער באשטאנענער, פרייהייט, און דושיאס נארוויי, זיינען ארעסטירט געווארען פאר א מעדעלישען אספעקט אויף א קאהל, א באשטאנענער קליימאסאנער, וועלכע דאס וואוינט אין 63 ווייאנגס סטרויט, אין אקטאבער.

י. קאהל איז איבערגעפאלען געווארן דעם פון די קאמפנישע שלענער, ווען ער האט ענטפערט צו א מיטלינג פון איינערענערס ארבעטער רינג, פון וועלכע ער איז א צעמבענער. אין דעם צייט פון ארעסטאלישע מיט קאהל'ען נע ווען אויפ'ן מיטלינג אין אוידיס, מע על פון אן אייגנע אנדערע עקסעסיוו מיט דעם קאמפנישען פארטעלייגט.

גענומען געווארען אין א באוואוסטן און צושטאנד אין האסטיטאט פאר דעם נעמס'ן ווי אין א גענעלייכע צושטאנד. די פאליס אין גלייך אומפאסירט געווארען ווענען דווען סערעלייכען און פאלן אין א האט נאך א פארלירט אויס צושטאנד די גרוואוסן פון די שנייט דעם נומער פון אויטאמאביל.

די פאליס האט דאן דורך א רעדאיר, רוק א אלע סימאנעס איבערגעגעבן דעם נומער פון דעם אויטאמאביל וואס איז אוועקגעפאלן אין דעם אייגנשטעל, וועלכע וועלכער אויטאמאביל איז אויך נע ווען פארוויקעלט אין אן אנדער איבער פאלען, וואס ער האבען עקסעס די קאמפנישע מיט דעם שטעלע טעג צוריק אין אן אומפאסירט.

ווען די פאליס האט געפונען די קאהל ווענען באזעצט דורך עליאס מארקס, וועלכער איז גלייך ארעסטירט געווארען.

דער פרעזידענט פון דער אינמערנע שטאנדל אדרעסירט מימינג פון אלע לעקאל עקזעקוטיוו באאדרש.

[illegible]

ברודער גאלדשמיינ, דער סעקרעטער
מרטשוורער פון דער שוויטצאנער יוניאן;
שווערינגיימען ביז וואנען מען האט גע-
קראנען דאס געלד.

די פארטרעטער פון רושיאנע באהער
ווינען געקומען צו א פארשטענדניש
מיט די מאנאפעקטורערס וואס האבן געקל
זאל איבערנעמען דער דער רושיאנע
באהער, און בורדער אקציע, גארשטיין,
עקסערסער פארשטער, און דער טראם-
סע פאר דער ווינאן, און סאל בליער
פאר דער מאנאפעקטורערס אסאך.
די רושיאנע באהער אקציע באשלאסן
סען צו צווייטען דאס געלד צו די
רושיאנע באהער און פארשטענדניש
די פארטרעטער פון רושיאנע באהער
ווינען געקומען צו א פארשטענדניש
מיט די מאנאפעקטורערס וואס האבן געקל
זאל איבערנעמען דער דער רושיאנע
באהער, און בורדער אקציע, גארשטיין,
עקסערסער פארשטער, און דער טראם-
סע פאר דער ווינאן, און סאל בליער
פאר דער מאנאפעקטורערס אסאך.
די רושיאנע באהער אקציע באשלאסן
סען צו צווייטען דאס געלד צו די
רושיאנע באהער און פארשטענדניש

און יעצט, דרעמאטאבער, אין דעם
יעצטנען סטריק דארטס אויפ'ס זיידעס
צייטן איינער מאכט אויף די פיסקס
לייגן און פארן אלץ סטרייט אריינס מיט
אוי'ס פעסן ענפמיזש ווי איהר האט
דאס געטאן ביז אלץ פריהערדיגע פער
פער. דאן בין איך יוכער, און מיר וועל
לען און דאן סטרייט אויס די וינער,
פארן וועלכע מיר ארויסלייגן: עס
זעכט די אינענענשטעלע! עס זעכט
די דרעמאטאבער ווייזל!

פיליפ עקסט, ענפמבער, 22
פער, 23

דער קאמוניסטישער ספעקטאקל אין
באסטאן אין א פאלישמענדיגער דורכ-
פאל. זייערע באמיהונגען צו שאדען
דער אינטערנעשאנאל אין קאמף פאר
בעסערע באדינגונגען האבען צו נאָרניט
געפיהרט.

די קאמוניסטן האבען געמאכט זייער טיילוואלנישען פארזוך צו שערניען דער וויזנא'ן פונקט געמאכט, ווען פרע-ווייענטא שלעזינגער איז געקומען קיין באקסטאן פארהאנדלען וועגען דער באניי-זונג פון אנרימענט און וועגען אויס-וויסען פון עסעסער באדינגונגען פאר די ארבייטער.

די אינטערנעשטאנאל און אַמער צו
מעכטיג און זיי זיינען צו אונזערע,
און זאלען קענען משה'דיג שטיין
עס דער באסטאנדענער ווייזן. זיי
קומט זיך אויך ניט אַפּשטעלען, און איהר
פיהרע פיהרען די פארהאנדלונגען
מיט די באזעכטעם אנטשלאסען און
אויסגעהאלטען.

[illegible][illegible]

א סטרייט פון דער אינטערנעשאנאל
זיז ניט קיין קאמוניסטישע קאמערדע.
וען די אינטערנעשאנאל וועט דעם
סטרייט רופען, וועלען די כאזבאטיס
יך איבערצייגען, אז אלע ארבייטער-
לען קלאזען די שעפע אין אז די
ניאז מיינט ביזנעס.

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

למענע פראספעריטי ניט פארזאמען צו מיליאן דאלאר.

שמעריקא דאָס נעקסטע יאָהר.

לואים האָם אויפגעקלערט האָטוואָס'ן
אז ער זאָל קומען אין אינדיאנאָפּאָליס
און זיך שטעלען צום משפט פאר דער
געזעצערלעכעקייט ווערן דער יונייטעד
מאָן אויפדערשט ווינאָן אויף דער קלאַ
נע, וואָס פאַרשטאָלט ווינאָן און דאָרף
דעריבער אויסגעשלאָסען ווערען
איהר מיטגלידערשאַפֿט.
האָרטאָס האָט זיך אָן ענטפער אויפֿ־
(שלום אויף זייט 10)

ניס לטען אז קיין אומקערטע שפאלטן
און די מיניערע וועלן פארשטאן
איינציג און איין ווינאג און אויך אויף ווי
טען, ניס קומענדיג אויף דעם, וואס
צווישן וויער פיהער און דער קאמפ
נעווארען נאך ביסערע און שאפער.
ווי אויף די איינציג און נאנציג
אין דער ווייניגער פאן ווארערס
יאן קען צוריקגעבאטאן ווערען
שווער צו פאנען, פארלויבט האט,
ווייניגער פאן ווארערס ווינאג צווישן

זיין זאל עס ענבענדיק ווערען. ווערעדיס
עס קומט. ברוודער דובינסקי, אויפער
ניראל סעקרעטאר, האט עס דורכגעפירט
דיסע ענטפערונגן אריינס אין באשטען.
אז איז עס געווען כליוו א גרויסע
אויף א שווערע, זעהט א שווערע.
מיטגלידער האבען אין באשטען אריינגע-
זייער שווארצע רואינערנע האנד שווע-
רע אויבסעס.
זיין דאס באלאנגט איצט צו דער פאראנ-
דער קלאוס מאכער און דרעס מאכער
סאטן וועלען אזוי ווייניג זיין זיכער.
ווי צוזאמענזען זייער זינאן און זיי ווע-
רן ענטיגט פארן לעזן וואינערן און מער
עס לעזן. פארזיכערן פון זיין צושטער-
רעכער.

וועמען
דו שפענען
די גרויסע
און ערשטע
דייטשע
לעבנס-
רעדע
נאך
צוויי
וויכטיגע
לעבנס-
און צוויי

פראגס צו צעהלן די
זאל דורכגעפירט ווערן
צווישן די פארשידן
צעהלער וועלן פרעגן
דער פאקט צעהלונג
דיין איין וועלט די
פאראנטווערטליכקייט
וואס איין איינער
אין וועלכער אידן
האט איהר געבריינגט
צעהלער איין צו איין
פון די צעהלער
מען קענען העכסט
בילד וועגן דער איינציג
עס איין די צאל פון די

[illegible]

דאָמוענטען פון קאמוניסטישער נידערטראַכטיגקייט

~~~~~

הנהלת המוסד

אָט צו וואָס די קאָמוניסטען דארפֿען
האַבען אַרבייטסלאָזען דעמאָנסטראַציעס.

וועלען איהם נישט איבערצייגען אין
ווייזער אמת, וועט ער קיין רגע נישט

אלע דערקלערען איינשטימיג, אז

דער אלי, האבען אין דעם מאמענט

שטילען, כדי צו באזארגען אינדיע מיט
נויטיגע סתורות און מאכען זי אומאפ-
הענגיק פון אמאליגהייט.

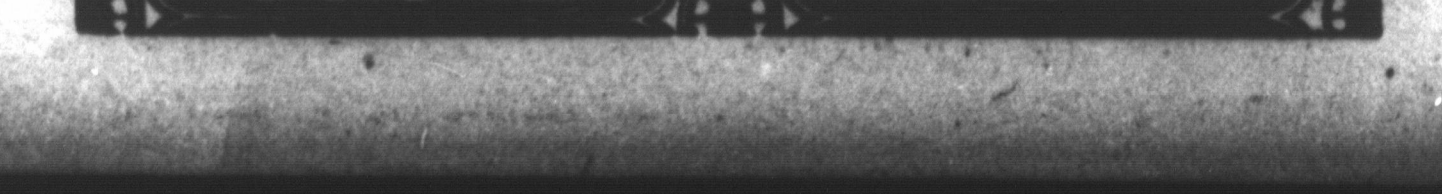
שפאנער האט זיי עטליכע מאל גע-
זענעם דאס ניט צו טאן, און אז ער וועט

פארבאט פון דער פאליציי — דעמאָנטירט צום פינאנציעלן דאָלדאָרף.

לעבאר האט מענעכען דער יונייטעד
סטעיט וואוינערס יוניאן דעם משטרע,
האט וי דער דאזיקער ארגאניזאציע גע-

לעיבוד, ווי דאס האט געטאן דאס
אין זיין באריכט וועגן דער ארגאניזאציע
צאנזער שרייבט אין דער סאמע.

עורכען.

איידער מען האָט אים פּרעסירט,

ארויסברענגענדיג דאָס ליכט פון אמת וועגען פארשע און פארפיהרערישע סטיימענעס אין געוויסע סיגארעט אדווערטייזמענעס

דאָס אַדווערטייזמענט פון פאַלשע מעסער-
מאַניקלס איז נישט קיין גרעסערער אַפ-
טויז פון אמת ווי דאָס דערזעהלען און
דאָס בעהאַנדלען פון די מאַכאַקען מיט
היין איז אַן אויסשליסליכער פּראָצעס
פון איין געוויסען מאַנופּעקטאָרער.

דאָס אמת איז אז דער געברויך פון
היין-באַהאַנדלונג ביים פאַבריצירען
מאַכאַק איז אַ געוועהליכער מיטל און
ווערט פּראָפּאָגירט אין דער גאַנצער
אינדוסטריע. עס איז שוין אַ פון לאַנג
אַנגענומענע מעסאָדזשע.

מיר בענוצן זיך מיט היין-באַהאַנד-
לונג אויף אַ העכסט מאָדערנעם און וויר-
טענשאַפּטליכער אופן, מיי אין פאַרפער-
מינען און מיי אין פאַבריצירען די מיל-
דע, צייגע, שמעקדיגע מאַכאַקען
וואָס מ'זאָגט אריין זייער נאַטירליכע
נומערס אין קעמפּעל.

דער ערשטער קעמפּעל סיגאַרעט וואָס
מיר האָבען געמאַכט, איז געמאַכט גע-
ווארען לויט אַ פּראָצעס פון היין-באַד-
אַנדלונג. יעדער איינציגער פון די
ביליאָנען קעמפּעלס וואָס זיינען נישט דאָן
געמאַכט איז געמאַכט געווארען מיט
באַהאַנדלונג פון היין. פון באַזונדער זיך
מיט היין אויף וויפיל דאָס איז ווירקסאם
צו מאַכען אונזערע גוטע מאַכאַקען בעד
מער. שלעכטע מאַכאַקען העלפּט עס
נישט.

דאָס וואָס אַ מאַנופּעקטאָרער אומ צו
האַבען עפעס וואָס צו זאָגען דעם
פּובליקום, מ'זאָגט אים פאַר איין היין
מאַכאַק עפעס אַ קוגל וואָס כאַפּט
אריין, קאָנצענטרירט און פאַרפאַקט די
פאַרע ווי אין אַ פּלעשעל, קען נישט האָ-
טענען דעם מאַכאַק, פונקט ווי דאָס
אַריינפאַקען די פאַרע פון אייער מהענע
אין אַ פּלעשעל קען נישט פאַרבעסערען
אייער מהענע אין משיינע.

אונזער אייגענער ברענד קעמפּעל,
האַלט כּדור אין וואַקסען, אָבער, מיר
וועלן דאָך נישט דערלאָזען אז דיעזע
ווייט-גרייכענדיגע פאַלשע סטיימענעס
אַדער איינדרוקען ווענען דער סיגאַרעט
אינדוסטריע זאָלען זיך אַרומפּראָגען נישט
קאָרעקטערמייסע.

אַלס רעזולטאַט פון דער האַנדלונג
פון דער פּעדעראל פּרייד קאָמישן האָט
ער געקראָגען אַ באַמעהל פאַרשטילען
די פּראָפּאָגירע פון בענוצען זיך אין זיין
נע אדווערטייזמענעס מיט פאַלשע מעס-
סיגאַניקלס פון מענשען וואָס רויכערען
נישט וואו זיי האָבען געמאַכט באַהויפּ-
טונגען אַז פון רויכערען זיין סיגאַרעט
האַלטען זיי זיך שלאַנק, און ער האָט
ווייטער געקראָגען אַ באַמעהל אויפּצו-
הערען געברויכען אַנדערע פאַלשע מעס-
סיגאַניקלס, ווי אויך דעם אַרגומענט אַז
זאָלען קענען זיך האַלטען שלאַנק ווען זיי
רויכערען זיין סיגאַרעט און אַנדערעס.
ער האָט שפּעטער ווידער אַנגעהויבען
באַזונדער די פאַרמע פון באַהויפּטונגען
ווי עס ווערט אויכען אַנגענומען אין
וואַריאַציעס פון דעם.

אויב אירענע וועלכער מאַנופּעקטאָר
דער געמינט פאַר נוימיט צו באַ-
הויפּטען אז די מאַכאַקען וואָס ער גיט
ברויכט ענטהאַלטען, שטענדיקע אויפ-
רייזונגען עלעמענטען, האַרבע שטאַפּען,
וואָס זיינען שטענדיק פאַר'ן האַלדן, און
דאָן צו באַהויפּטען ווייטער אז דיעזע
שטענדיקע עלעמענטען ווערען באַהויפּט
דורך אַ פּראָצעס פון היין-באַהאַנדלונג,
איז עס זיין געשעפט. אָבער ווען ער
פּרובירט צו מאַכען אַן איינדרוק אז עס
איז די אַלגעמיינע פּראָפּאָגירע צו געברוי-
כען אין סיגאַרעטס אונזלעכע נידעריגע
פאַרמאָנען מאַכאַקען ווי ער שילדערט,
פאַרמאָנען פון מיר גענען אַזא בלבול
אויף דער אינדוסטריע.

מיר האָבען קיינמאל נישט געברויכט
אין דעם צוזאַמענשטעל פון אונזערע סר-
טאַרעטס אונזלעכע נידעריגע פאַרמאָנען פאַ-
באַקען וואָס קענען געשילדערט ווערען
אַז זיי ענטהאַלטען, שטענדיקע אויפריי-
זונגען עלעמענטען, האַרבע שטאַפּען,
און מיר גלויבען אויך נישט אז זיי ווע-
רען געברויכט פון אַנדערע מאַנופּעק-
טאָרערס.

אויב יענער מאַנופּעקטאָרער וויל
אדווערטייזען די באַהאַנדלונג פון היין,
אַנדערענדיג עס סטאַנדינג (בריינען),
אַדער מיט אַנדערע געמיינע, איז עס זיין
זאך. אָבער ווען ער וויל מיט דעם באַ-
שאַפּען דעם איינדרוק אז ער איז דער
איינציגער פאַבריצירער פון סיגאַרעטס
וואָס באַהאַנדלען מאַכאַקען מיט היין,
מ'זאָגט ווידער דערזעהלען דעם אמת.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

אָבער — ווען ער דערזעהלעט אין ווי-
נע אדווערטייזמענעס פיל מעהר ווי זיין
פאַרדאָקס שטעלע מיט זיך אין דער
אמת'ן פאַר און מאַכט דערביי פאַלשע
באַהויפּטונגען אַדער ער לאָזט איבער אַ
פאַרמאָנען איינדרוק ווענען אַן
דערע סיגאַרעטס — דאָן איז די צייט
ארויסצוקומען מיט'ן אמת.

מיט אַ צייט צוריק האָט אַ מאַנ-
קעמפּשורער פון סיגאַרעטס געמאַכט
פאַלגענדען סטיימענעס אין זיינע אד-
ווערטייזמענעס:

דער פאַרבראַנגענער פּראָצעס פון
עקספּאָרט היין וואָס דער סיגאַרעט געהט
דורך באַזייטונג פון ( ) די
שטענדיקע אויפרייזונגען עלעמענטען,
האַרבע שטאַפּען, וואָס געמינט זיך אין
דאָן צו באַהויפּטען ווייטער, און ווען אַ
שטענדיקע עלעמענטען ווערען באַהויפּט
דורך אַ פּראָצעס פון היין-באַהאַנדלונג,
איז עס זיין געשעפט. אָבער ווען ער
פּרובירט צו מאַכען אַן איינדרוק אז עס
איז די אַלגעמיינע פּראָפּאָגירע צו געברוי-
כען אין סיגאַרעטס אונזלעכע נידעריגע
פאַרמאָנען מאַכאַקען ווי ער שילדערט,
פאַרמאָנען פון מיר גענען אַזא בלבול
אויף דער אינדוסטריע.

דער פאַרבראַנגענער פּראָצעס פון
עקספּאָרט היין וואָס דער סיגאַרעט געהט
דורך באַזייטונג פון ( ) די
שטענדיקע אויפרייזונגען עלעמענטען,
האַרבע שטאַפּען, וואָס געמינט זיך אין
דאָן צו באַהויפּטען ווייטער, און ווען אַ
שטענדיקע עלעמענטען ווערען באַהויפּט
דורך אַ פּראָצעס פון היין-באַהאַנדלונג,
איז עס זיין געשעפט. אָבער ווען ער
פּרובירט צו מאַכען אַן איינדרוק אז עס
איז די אַלגעמיינע פּראָפּאָגירע צו געברוי-
כען אין סיגאַרעטס אונזלעכע נידעריגע
פאַרמאָנען מאַכאַקען ווי ער שילדערט,
פאַרמאָנען פון מיר גענען אַזא בלבול
אויף דער אינדוסטריע.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

פון צייט צו צייט

(שלום פון ווייט 7)

געפאַרעט לואיס'ען, אַז ער זאָל גלייך
קומען אין ספּרינגפילד זיך שטעלען צום
משפט פאַר דער גענעראל עקזעקוטיווע
פון דער יונייטעד סטאַטעס און וואַרענעס
יאָן אויף דער קלאַנע, אַז ער שפּאַלט
די יוניאָן און דאָרף דערביי אַויסגע-
שלאָסען ווערען פון איהר מיטגלידער-
שאַפט.

איהר פאַרשטעטען אַליין, אַז פונקט
ווי האַוואַס וועט נישט פאַהרען אין איין
דיאָנאַפּאָליס זיך שטעלען צום משפט פון
לואיס'ען גענעראל עקזעקוטיווע פון דער
יונייטעד סטאַטעס און וואַרענעס יוניאָן, שוין
וועט אויך לואיס נישט פאַהרען אין
ספּרינגפילד זיך שטעלען צום משפט
פאַר האַוואַס'ס גענעראל עקזעקוטיווע
פון דער יונייטעד סטאַטעס און וואַרענעס
יאָן. נאָר מען וויל וויסן וואָס וועט
האַוואַס'ען פון דער מאַניקעס יוניאָן, און
האַוואַס וועט אויסשליסען לואיס'ען.

פון די אַלע זאכען, וואָס זיינען ביז
איצט געמאָן געוואָרען פאַר די אַרבייטס-
לאָזע, איז די איינציגע ממשות'דיגע
וואָס די פּריווען-אַפּאָליטונג פון דער סט-
אַטיסטישער פאַרטיי האָט באַשאַפּען
זוכן פאַר די האַנדלונג. אמת,
עס איז פאַרלויפּט בלויז אַ באַשלוס,
אָבער איך בין זיכער, אַז ער וועט דורכ-
געהן ווערען אין לעבען.

נאָר אויב ווערען זיינען זעהר
וויכטיג פאַר די האַנדלונג אַרבייטס-
לאָזע, קענען זיי אָבער דאָך קיין ענט-
שפּאַט איהר דער אַרבייטסלאָזיקייט נישט
געבען. דער בעסטער ענטשפּאַט אויף אַר-
בייטסלאָזיקייט איז אַרבייט. און איך
גלויב, אַז די שטאַטספּראָוואַנטונג פון
ניו יאָרק צוזאַמען מיט דער הערנע-
נדיג פון דעם סטעיט ניו יאָרק האָבען גע-
ענטשפּאַט אַרבייטס פאַר אַ סך פון די
אַרבייטסלאָזע. וועלען אַפּאָליטונג אַרביי-
טס און פאַרזיכערן וועלען שוין אויך
די איבערגעבליבענע אַרבייטסלאָזע בייס
לאַוויז קרענען אַרבייט. ווען אַרבייט
טער פאַרזיכערן קענען זיי קומען קליין
דער, שוין מעכעל און אַ סך אַנדערע
נייטיגע און נוצליכע זאכען. און ווען
זיי קומען אַהערען דאָן שניידער,
וואָס מער, סטאַליקעס א. א. א. מעהר
אַרבייט.

ברודער שלעזינגער זאגט מיר, אַז
אַן אַרבייטער פאַרטיי און אַסמבליאָ
דאָס פּובליקום האָט איינעם אַדער אַנד-
ערע געגעבען צו געלענדיגן צו ענדי-
גען זיין אַדער איהר טיטל.
אַליינ'ן האָט זיך גאָר געדאַכט,
אַז איינעם פון זיי באַווייזען סטאַליקעס
און באַלד איז איהר דורכגעבליבען אַ
געדאַכט, און ווען זיי אַליין זאָל ערשטי
דאָס שטעטעלע פאַר אַזא פּוב-
ליקום, וואָלט זיי זיכער דורכגעפאַלען
אויף אייביג.

זי האָט זיך אַזוי דערשטאַקען פאַר
דעם געדאַכט, אַז זי האָט גענומען
שוין ביי דערשט'ן.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

ערפאלג

פון אברהם ריווען
(ערזעהלונג)

מען שליינגט איהר יעדען זשעסט מיט
די אויגען...
און ווירקליך האָט דאָס פּובליקום
פון אַלערליי פּלעצער: פון פאַרקעס,
פון דער ערשטער און צווייטער באַל-
קאָני און פון דער נאַלעריע, זיך אייני-
געגעבען מיט די בליקען אין דער זינגער
רין, וואָס האָט אַריינגעהאַנגען אין ער-
סטאָ, אויסגעשטאַנען און אויסגעווענען
איהר פאַרשטאַנען צו זיך און צו אַלע...
די פּרומאַדאַנאַ אַלבינא פון, "ערו",
האַט זיך שוין געוואָלט באַפרייען פון
אַבער דרעסען'ן איין דאָקא
געפּלענען געוואָרען די פּרומאַדאַנאַ אויף
דער סצענע... ער האָט פאַרוויכטיג בא-
מערקט:

מיר דאכט, אַז זי האָט אַפּאַל
געהאַט אַ שטייט...
אַלבינא האָט דערווייז גאָרנישט גע-
ענטפערט. זי האָט בלויז פאַרלאָזט אַ
געדווקעטע פּראָנאַטאָ...
דאָ געהט עס אַהן אַ פּראָנאַטאָ, —
האַט דרעסען געשטייטעלט.

ער האָט געפיהלט, אַז אַלבינא אַמיר
וירט זיך נישט און האָט שוין חטטה וואָס
זי איז מיט איהר געשטאַנען אַהער. אָבער
דאָ האָט ער זיך דערמאָנט, אַז עס איז
דאָס געשטאַנען אַוועק, דער אַוועק פון
די אַמאַטאָרען... ער האָט אַ גליקלי-
כער זיך צו איהר געווענדיקען:

איהר ווייטס, אַלבינא? מיר וויל
גען אַהער געקומען אין דעם אינטער-
סאַנטסטען אַוועק... דאָס געשטאַנען... נאָך
דער פּראָנאַטאָ וועט פאַרנומען עפעס
אויבס וואָס וועט איהר אַסאָווייזען?

צום ביישפּיל?
— האָט דאָס געשטאַנען אַוועק, נאָך
דעם ווי די ריכטיגע פּראָנאַטאָ ענדיגט
זיך, פאַנגט זיך אַן אַ פּראָנאַטאָ פון די
אַמאַטאָרען. דאָס זיינען יענע אַרומע
קירנער פון פּאַלס, וואָס האָבען גרויס
אַכטונג צו דער בינהע, מ'זאָגט זיך
זיך צום מיהרער פון, "אַרפּעאָס" צו ער-
אַכטונג זיך מיט איהר פּראָנאַטאָ פאַר'ן פּוב-
ליקום, אַם פאַר דעם פּובליקום... ווער
פון די אַמאַטאָרען עס געמאָן אויס, וואָ
קומט אַ פּריוו און אַפּאַל אַ שטעלע
מאַכט דאָ אין מענטשער.

און די איבעריגע? — האָט אַל-
בינא געענטפערט.

דעם האָט מען שוין צוריקגעשטעלט
מיט אַ "הויק"... ער האָט זיך געדאַנ-
געלט און דאָס פּובליקום האָט זיך וויר-
דער אַסאָווייזען.

אזוי האָבען זיי זיך געבליבען, די
אַמאַטאָרען, די אַלבינא'ס, וועלכע ווען
דאָס פּובליקום האָט איינעם אַדער אַנד-
ערע געגעבען צו געלענדיגן צו ענדי-
גען זיין אַדער איהר טיטל.
אַליינ'ן האָט זיך גאָר געדאַכט,
אַז איינעם פון זיי באַווייזען סטאַליקעס
און באַלד איז איהר דורכגעבליבען אַ
געדאַכט, און ווען זיי אַליין זאָל ערשטי
דאָס שטעטעלע פאַר אַזא פּוב-
ליקום, וואָלט זיי זיכער דורכגעפאַלען
אויף אייביג.

זי האָט זיך אַזוי דערשטאַקען פאַר
דעם געדאַכט, אַז זי האָט גענומען
שוין ביי דערשט'ן.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַרדאָקס און איבערצולאָ-
זען אַ פאַלשען איינדרוק ווענען דעם,
איז עס אָבער זיין געשעפט — און נישט
אונזערס.

דאָס וואָס אַן אַנדערער מאַנופּעקטאָר
דער פון סיגאַרעטס געמינט פאַר
נוימיט צו באַהויפּטען ווענען זיין פאַר-
דאָק, איז נישט אונזער עסק. אפילו ווען
ער געמינט פאַר נוימיט צו מיסרעפער-
זענערען זיין פאַ

